

ความเชื่อมโยงของประเด็นสุขภาพกับอนาคตของระบบสุขภาพ Issues Linkage to Health and Future Health Systems

ความเชื่อมโยงของประเด็นต่างๆ กับสุขภาพสามารถอ้างถึงได้ดังที่พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 3 ได้จำกัดความคำว่า “สุขภาพ” ว่าหมายถึงความถึง ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล และคำว่า “ระบบสุขภาพ” ว่าหมายถึง ระบบความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ⁽¹⁾ ดังนั้น ปัจจัยเอื้อเปรียบด้านการค้าที่ไม่สมดุลก็ทำให้โรคไม่ติดต่อแพร่ระบาดทั่วโลกได้⁽²⁾ ซึ่งระบบสุขภาพของประเทศจะต้องมีกลไกการเจรจาการค้าระหว่างประเทศที่ชาญฉลาดเพื่อตอบโต้ให้ได้⁽³⁾

ความผันผวนของโลกจนเกิดโรคระบาดโควิด-19 ระดับโลก เกิดการค้นพบความรู้ใหม่ เรียนรู้และปรับตัว เหตุการณ์ดังกล่าวผ่านไปเกือบ 3 ปี ยังมีบทความวิชาการสรุปการค้นพบความรู้ว่าปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อจากแม่สู่ลูกได้แก่อะไรบ้าง⁽⁴⁾ การระบาดของโควิด-19 ทำให้แนวปฏิบัติของการดูแลรักษาโรคอื่นๆ ต้องปรับวิธี⁽⁵⁾ รวมทั้งการกำหนดมาตรการการเยียวยาจะเป็นนโยบายพุ่งเป้าหรือถ่วงน้ำหนัก⁽⁶⁾ ขึ้นกับความสามารถในการจ่าย

ตั้งแต่ปี 2565 การเสียชีวิตก่อนเวลาอันควรของแพทย์สองคนที่ส่งสารให้ประเทศไทยต้องมีการปฏิบัติที่จริงจังเพื่อสุขภาพส่วนรวม คือ แพทย์หญิงวรลักษณ์ สุภาวัตรจริยากุล (หมอมะต๋าย) เสียชีวิตบนทางม้าลายใจกลางกรุงเทพมหานคร และ ปลายปี 2566 นายแพทย์กฤตไธ ธนสมบัติกุล อาจารย์ภาควิชาเวชศาสตร์ครอบครัว คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ชีวิตและเสียชีวิตด้วยมะเร็งปอดที่จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีหลักฐานอากาศแย่ที่สุดใน

โลกหลายวันและหลายปีอย่างต่อเนื่อง ความตระหนักและการจอตระกั้ให้คนข้ามถนนบนทางม้าลายอย่างปลอดภัยมีจำนวนมากขึ้น แต่การลดอัตราการตายจากการบาดเจ็บทางจราจรก็ยังไม่เข้าเป้าหมาย ยกเว้นช่วงการระบาดของโควิด-19 ที่ช่วงเจ็ดวันอันตรายการตายลดลงเพราะการสั่งจอตระกั้ลดลง ต้องการมาตรการใหม่กับเป้าหมายเรื่องนี้ ส่วนเรื่องสิทธิของการได้หายใจอากาศสะอาดจะเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงเรื่องนี้อย่างเป็นจริงเป็นจังหรือไม่ในอนาคต ก็เป็นประเด็นสุขภาพและระบบสุขภาพที่ต้องอาศัยวิชาการมาชี้แนะต่อไป

ประเด็นภูมิอากาศกับสุขภาพ (climate and health) ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญของประเทศต่างๆ ทั่วโลก United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) เป็นกลไกกฎหมายระหว่างประเทศระดับองค์การสหประชาชาติ ผลักดันให้เป็นวาระโลก มีสมาชิก 197 ประเทศ โดยจัดการประชุม Conference of Parties ครั้งล่าสุด COP28 ที่นครดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยการประชุมนี้เปิดตัวด้วยการประกาศมติที่ประชุม (ตั้งแต่วันแรก) ว่าจะมีการระดมกองทุนเพื่อช่วยเหลือประเทศยากจนให้ได้ชัดเจนจากความเสียหายเพราะ climate change ของโลก⁽⁷⁾ จัดได้ว่าไม่ใช่เป็นการประชุมที่เอาแต่พูดดีโดยไม่มีการกระทำ และการกระทำที่ชัดเจนอย่างหนึ่งก็คือการคลังและแหล่งเงิน

ความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพก็เป็นประเด็นที่พูดกันมาก่อนการปฏิรูประบบสุขภาพ การวัดความเหลื่อมล้ำระหว่างหลักประกันสุขภาพมีความชัดเจนและต่อเนื่องมากขึ้น⁽⁸⁾ แต่มาตรการแก้ไขระยะยาวยังต้องรอฟังในปี 2567 และปีต่อไป

ศุภสิทธิ์ พรธนาโรจน์ทัย
บรรณาธิการ

References

1. The National Health Act B.E. 2550 [internet]. [accessed 2023 Dec 17]. Available from: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%CA71/%CA71-20-9999-update.htm>. (in Thai)
2. Markchang K, Waleewong O, Phonsuk P, Namsena B, Chuejew S. Definition and conceptual framework of commercial determinants of non-communicable diseases: a scoping review. *Journal of Health Systems Research* 2023;17(4):621-46. (in Thai)
3. Wongsatjachock W, Leesmidt V, Horayangkura S, Phon-amnuai N. Knowledge and policy linkage mechanism between health and international trade: a case study of the National Committee on International Trade and Health Studies (NCITHS). *Journal of Health Systems Research* 2023;17(4):647-59. (in Thai)
4. Tangwiwat P, Tuangrattananon T, Limchumroon W, Ingthom B, Topothai C, Topothai T. Incidence and associated factors of COVID-19 infection among newborns: a cross-sectional study in Thailand. *Journal of Health Systems Research* 2023;17(4):748-64. (in Thai)
5. Rinwong N, Prompinij T, Jinwong A, Suparatanagool S, Kongprasert K, Chaisri P. Emergency medical service: a case study of the local government administration Ban Tad subdistrict, Mueang district, Udon Thani province. *Journal of Health Systems Research* 2023;17(4):699-715. (in Thai)
6. Taotawin P. Reflection on COVID-19 remedial measures based on group-targeting principle: a case study of slum and rural communities, Ubon Ratchathani province. *Journal of Health Systems Research* 2023;17(4):791-810. (in Thai)
7. BBC. Poor countries win fight for climate cash at COP28 [internet]. 2023 Nov 30 [accessed 2023 Dec 17]. Available from: <https://www.bbc.com/news/science-environment-67581277>.
8. Jithitikulchai T. Cost variations in outpatient and inpatient services among three health insurance schemes in Thai public hospitals. *Journal of Health Systems Research* 2023;17(4):684-98. (in Thai)